

తైత్తిరీయోపనిషత్

౧. శీక్షావల్లీ

(తై.ఆ.౭-౧-౧)

ఓం శ్రీ గురుభ్యో నమః । హరిః ఓం ॥

ఓం శం నో మి॒త్రశ్శం వ॑రుణః । శం నో భ॑వత్వర్త॒మా । శం న॒ ఇన్ద్రో బృ॑హస్ప॒తిః । శం నో
వి॒ష్ణురు॑రుక్ర॒మః । న॒మో బ్ర॑హ్మ॒ణే । నమ॑స్తే వాయో । త్వ॒మే॒వ ప్ర॑త్యక్షం బ్ర॒హ్మసి॑ । త్వ॒మే॒వ ప్ర॑త్యక్షం
బ్ర॒హ్మ వ॑దిష్యామి । ఋ॒తం వ॑దిష్యామి । స॒త్యం వ॑దిష్యామి । త॒స్మా॒దమ॑వతు । తద్వ॒క్తార॑మవతు ।
అ॒వతు॑ మామ్ । అ॒వతు॑ వ॒క్తారమ్ ॥

ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ॥ 1 ॥

శిక్షాశాస్త్రార్థసంగ్రహః

శీ॒క్షాం వ్యో॒భ్యాస్త్యా॒మః । వర్ణ॑స్వ॒రః । మా॒త్రా బ॒లమ్ । సా॒మ స॒ంతానః॑ । ఇ॒తుక్తశ్శీ॒క్షాభ్యా॒యః ॥ 2 ॥

సంహితోపాసనమ్

స॒హ నౌ య॑శః । స॒హ నౌ బ్ర॑హ్మ॒వర్చ॑సమ్ । అథా॒తస్సగ్గి॑ంహితాయా ఉ॒పని॑షదం వ్యో॒భ్యాస్త్యా॒మః ।
ప॒ఞ్చస్వ॑భి॒కర॑ణే॒షు । అ॒భిలో॑క॒మభి॑శ్చౌ॒తిష॑మ॒భివి॑ద్య॒మభిప్ర॑శ॒మధ్యా॑త్నమ్ । తా మహా॒సగ్గి॑ంహితా
ఇ॒త్యాచ॑క్ష॒తే । అథా॒భిలో॑కమ్ । పృ॒థివీ॑ పూ॒ర్వరూ॑పమ్ । ద్వౌ॒రుత్త॑రరూ॒పమ్ । ఆకా॑శస్స॒ర్థిః ॥ 3 ॥

వాయుస్సన్ధానమ్ | ఇత్యభిలోకమ్ | అథాభిజ్యోతిషమ్ | అగ్నిః పూర్వరూపమ్ | ఆదిత్య
 ఉత్తరరూపమ్ | ఆపస్సన్ధిః | వైద్యుతస్సన్ధానమ్ | ఇత్యభిజ్యోతిషమ్ | అథాభివిద్యమ్ | ఆచార్యః
 పూర్వరూపమ్ || 4 ||

అన్తైవాస్యత్తరరూపమ్ | విద్యా సన్ధిః | ప్రవచనగ్ం సన్ధానమ్ | ఇత్యభివిద్యమ్ | అథాభిప్రజమ్ |
 మాతా పూర్వరూపమ్ | పితృత్తరరూపమ్ | ప్రజా సన్ధిః | ప్రజననగ్ం సన్ధానమ్ | ఇత్యభిప్రజమ్ || 5 ||

అథాధ్యాత్మమ్ | అథరా హనుః పూర్వరూపమ్ | ఉత్తరాహనురుత్తరరూపమ్ | వాక్సన్ధిః | జిహ్వ
 సన్ధానమ్ | ఇత్యధ్యాత్మమ్ | ఇతీమామహాసగ్ంహితాః | య ఏవమేతా మహాసగ్ంహితా వ్యాభ్యాతా
 వేద | సద్దీయతే ప్రజయా ప్రశుభాః | బ్రహ్మవర్చసేనాన్నాద్యేన సువర్గ్యేణ లోకైన || 6 ||

మేధాది-సిద్ధ్యర్థా ఆవహంతీహోమ-మంత్రాః

యశ్శన్ధసామృషభో విశ్వరూపః | ఛన్దోభ్యోఽధ్యమృతౌధ్నంబభూవ |
 స మేన్ద్రో మేధయా స్పృణోతు | అమృతస్య దేవ ధారణో భూయాసమ్ |
 శరీరం మే విచర్షణమ్ | జిహ్వ మే మధుమత్తమా | కర్ణౌభ్యం భూర్విశ్రవమ్ |
 బ్రహ్మణః క్షోశోఽసి మేధయాఽపిహితః | శ్రుతం మే గోపాయ | ఆవహన్తి వితన్వోనా || 7 ||

కు॒ర్వో॒ణ చీ॒ర॒మా॒త్స॒నః॑ । వో॒సాగ్ం॑సి మ॒మ గా॑వ॒శ్చ । అ॒న్త॒ప్తా॒నే చ॑ స॒ర్వదా॑ । తతో॑ మే శ్రియ॒మావ॑హ ।
 లో॒మ॒శాం ప॒శుభి॑స్స॒హ స్వా॑హ ॥ ఆ॒మా య॑న్తు బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వా॑హ ॥ వి॒మా॒ఽఽయ॑న్తు
 బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వా॑హ ॥ ప్ర॒మా॒ఽఽయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వా॑హ ॥
 ద॒మా॒య॑న్తు బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వా॑హ ॥ శ॒మా॒య॑న్తు బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వా॑హ ॥ 8 ॥

య॒శో జ॑నే॒ఽసా॒ని స్వా॑హ ॥ శ్రే॒యాన్ వ॑స్య॒సోఽసా॒ని స్వా॑హ ॥ తం త్వో భగ॑ ప్ర॒వి॒శా॒ని స్వా॑హ ॥
 స॒ మా భగ॑ ప్ర॒వి॒శ స్వా॑హ ॥ తస్మిన్ స॒హస్ర॑శా॒భే । నిభ॑గా॒ఽహం త్వయి॑ మృ॒జే స్వా॑హ ॥
 యథా॑ఽఽప్తః ప్ర॒వ॒తా॒ఽఽయ॑న్తి । యథా॑ మా॒సా అ॒హర్ద॑రమ్ । ఏ॒వం మాం బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః ।
 ధా॒త॒రా॒య॑న్తు స॒ర్వత॑స్వా॒హ ॥ ప్ర॒తి॒వే॒శోఽఽసి॑ ప్ర॒మాభా॑హి ప్ర॒మాప॑ద్య॒స్వ ॥ 9 ॥

వ్యాహృత్యపాసనమ్

భూ॒ర్భువ॑స్సు॒వ॒రితి॑ వా ఏ॒తాస్తో॑ వ్యా॒హృత॑యః । తా॒సాము॑హ॒స్త్వై తాం చ॑తుర్థిమ్ । మా॒హాచ॑మ॒స్యః
 ప్ర॒వేద॑యతే । మ॒హా ఇతి॑ । తద్భ్ర॑హ్మ । స ఆత్మా॑ । అ॒గ్లోన్మన్యో॑ దే॒వతాః॑ ॥
 భూ॒రితి॑ వా అ॒యం లో॒కః । భు॒వ ఇత్వ॑న్తు॒ర్క్షమ్ । సు॒వ॒రిత్త॑సా లో॒కః ॥ 10 ॥

మ॒హా ఇత్వా॑ది॒త్యః । ఆది॑త్యే॒న వా॑ స॒ర్వే లో॒కా మ॑హీ॒యన్తే॑ । భూ॒రితి॑ వా అ॒గ్నిః । భు॒వ ఇతి॑ వా॒యః ।
 సు॒వ॒రిత్వా॑ది॒త్యః । మ॒హా ఇతి॑ చ॒న్ద్రమాః॑ ॥ చ॒న్ద్రమ॑సా వా స॒ర్వాణి॑ జ్యోతి॒గ్ంషి మ॑హీ॒యన్తే॑ । భూ॒రితి॑
 వా ఋ॒చః । భు॒వ ఇతి॑ సా॒మాని॑ । సు॒వ॒రితి॑ యజో॒గ్ంషి ॥ 11 ॥

మహా॑ ఇతి॑ బ్ర॒హ్మ॑ । బ్ర॒హ్మణో॑ వా॒వ స॑ర్వే వేదా॑ మహీ॒యన్తే॑ । భూ॒రితి॑ వై ప్రా॒ణః । భు॒వ ఇ॒త్యప్రా॑నః ।
 సు॒వ॒రితి॑ వ్యా॒నః । మహా॑ ఇ॒త్యన్న॑మ్ । అ॒న్నేన॑ వా॒వ స॑ర్వే ప్రా॒ణ మహీ॒యన్తే॑ ।
 తా॒ వా ఏ॒తాశ్చ॑ త॒ప్రశ్చ॑తు॒ర్థా । చ॒త॒ప్రశ్చ॑త॒స్తో వ్యా॑హృతయః । తా॒ యో వేద॑ । స॒ వేద॑ బ్ర॒హ్మ॑ । స॒ర్వేఽన్తైః॑
 దే॒వా బ॒లిమా॑వహన్తి ॥ 12 ॥

మనోమయత్వాది-గుణక-బ్రహ్మోపాసనయా స్వారాజ్య-సిద్ధిః

స॒ య ఏ॒షోఽన్త॑ర॒హ్యద॑య ఆ॒కాశః॑ । తస్మి॑న్న॒యం పు॑రు॒షో మ॒నోమ॑యః । అ॒మృ॒తో హి॒రణ్మ॑యః ।
 అ॒న్తరే॑ణ తా॒లుకే॑ । య ఏ॒షస్త॑న॒ ఇవా॑వల॒మ్భతే॑ । సే॒న్ధ్యోనిః॑ । యత్రా॒సా కే॒శాన్తో॑ వి॒వర్త॑తే । వ్య॒పాహ్నా॑
 శీర్ష॑కపాలే । భూ॒రిత్య॑గ్నో ప్ర॒తితి॑ష్ఠతి । భు॒వ ఇతి॑ వా॒యౌ ॥ 13॥

సు॒వ॒రిత్యా॑ది॒త్యే । మహా॑ ఇతి॑ బ్ర॒హ్మణి॑ । ఆ॒హ్నితి॑ స్వారా॒జ్యమ్ । ఆ॒హ్నితి॑ మ॒నస॑స్ప॒తిమ్ ।
 వాక్ష్ప॑తి॒శ్చక్షు॑ష్ప॒తిః । శ్రో॑త్రప॒తిర్వా॒ఙ్మాన॑ప॒తిః । ఏ॒తత్త॑తో భ॒వతి॑ । ఆ॒కాశ॑శరీ॒రం బ్ర॒హ్మ॑ ।
 స॒త్వాత్స॑ ప్రా॒ణారా॑మం మ॒న ఆ॒నన్ద॑మ్ । శా॒న్తిస॑మృద్ధమ॒మృత॑మ్ । ఇతి॑ ప్రాచీ॒న యోగ్యో॑పా॒స్వ ॥ 14॥

పృథివ్యాద్యుపాధిక-పంచ-బ్రహ్మోపాసనమ్

పృ॒థి॒వ్యన్త॑రీ॒క్షం ద్వా॑ర్ది॒శోఽవ॑న్తరది॒శాః । అ॒గ్నిర్వై॒యరా॑ది॒త్యశ్చ॑న్త॒మా నక్ష॑త్రాణి । ఆ॒ప ఓ॒షధ॑యో
 వ॒నస్ప॑తయ ఆ॒కాశ॑ ఆ॒త్మా । ఇ॒త్యధి॑భూతమ్ । అథా॒ధ్యాత్మ॑మ్ । ప్రా॒ణో వ్యా॒నోఽపా॑న ఉ॒దాన॑స్స॒మానః॑ ।
 చక్షు॑శ్శాస్త్రం మ॒నో వాక్త్వ॑క్ । చర్మ॑మా॒గ్ంస॒గ్ స్నా॑వా॒స్థి మ॒జ్జా । ఏ॒తద॑ధివిధాయ ఋషి॒రవో॑చత్ ।
 పా॒జ్ఞం వా ఇ॒దగ్ం స॑ర్వమ్ । పా॒జ్ఞేనై॒వ పా॒జ్ఞగ్ం॑ స్పృ॒ణోతీ॑తి ॥ 15 ॥

ప్రణవోపాసనమ్

ఓమితి బ్రహ్మ॥ ఓమితీదగం సర్వమ్॥ ఓమిత్యేతదనుకృతి హ స్మ వా అప్య శ్రోవయేత్వాశ్రోవయన్తి॥
ఓమితి సామాని గాయన్తి॥ ఓగం శోమితి శస్త్రాణి శగంసన్తి॥ ఓమిత్యధ్వర్యుః ప్రతిగరం
ప్రతిగృణాతి॥ ఓమితి బ్రహ్మ ప్రసాతి॥ ఓమిత్యగ్నిహోత్రమనుజానాతి॥ ఓమితి బ్రహ్మణః ప్రవక్ష్యన్మహా
బ్రహ్మోపాష్నవనీతి॥ బ్రహ్మోపాష్నాతి॥ 16॥

స్వాధ్యాయ-ప్రశంసా

ఋతం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥ సత్యం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥
తపశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥ దమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥
శమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥ అగ్నయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥
అగ్నిహోత్రం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥ అతిథయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥
మానుషం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥ ప్రజా చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥
ప్రజనశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥ ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ॥
సత్యమితి సత్యవచా రాథీతరః॥ తప ఇతి తపోనిత్యః పౌరుషిః॥
స్వాధ్యాయప్రవచనై ఏవేతి నాకో మౌద్గల్యః॥ తద్ధి తపస్తద్ధి తపః॥ 17॥

బ్రహ్మజ్ఞాన-ప్రకాశక-మంత్రః

అ॒హం వృ॒క్షస్య॑ రే॒లి॒వా । క్రి॒త్తిః పృ॒ష్ఠం గి॒రే॒లి॒వ ।
ఊ॒ర్ధ్వప॑వి॒త్రో వా॒జినీ॑వ స్వ॒మృత॑మస్మి ।
ద్ర॒వి॒ణ్గం స॑వ॒ర్చస॑మ్ । సు॒మేధా॑ అమృ॒తోఽక్షి॑తః ।
ఇతి॑ త్రి॒శజ్జ్యో॑ర్వేదో॒నువ॑చనమ్ ॥ 18 ॥

శిష్యానుశాసనమ్

వే॒దమ॑నూ॒చ్ఛాచా॑ర్యోఽ॒వైవా॑సి॒నమ॑నుశా॒న్తి ।
॥
స॒త్త్వం వ॑ద । ధ॒ర్మం చ॑ర । స్వా॒ధ్యాయా॑న్తో ప్ర॒మదః॑ ।
ఆ॒చార్యో॑య ప్రి॒యం ధ॑నమా॒హృత్య॑ ప్ర॒జాత॑న్తుం మా వ్య॑వచ్ఛే॒త్సీః ।
స॒త్త్వాన్న॑ ప్ర॒మది॑త॒వ్యమ్ । ధ॒ర్మోన్న॑ ప్ర॒మది॑త॒వ్యమ్ ।
కు॒శలొ॑న్న ప్ర॒మది॑త॒వ్యమ్ । భూ॒త్యై న॑ ప్ర॒మది॑త॒వ్యమ్ ।
స్వా॒ధ్యాయప్ర॑వచనా॒భ్యాం న॑ ప్ర॒మది॑త॒వ్యమ్ ॥ 19 ॥

దే॒వపి॑తృకా॒ర్యభ్యాం॑ న ప్ర॒మది॑త॒వ్యమ్ । మాతృ॑దే॒వో భ॑వ ।
పి॒తృదే॒వో భ॑వ । ఆ॒చార్యదే॒వో భ॑వ । అతి॑భి॒దే॒వో భ॑వ ।
యాన్య॑నవద్యాని కర్త॒వ్యాని॑ । తాని॑ సే॒విత॑వ్యాని । నో॑ ఇ॒తర్తా॑ని ।
యాన్య॑స్మాకగ్ం సు॒చరి॑తాని । తాని॑ త్వయోపా॒స్యాని॑ ॥ 20 ॥

నో॑ ఇ॒తరా॒ణి । యే కే చా॑స్మచ్ఛ్చే॒యాగ్ంసో॑ బ్రా॒హ్మ॒ణాః ।

తేషాం॑ త్వయా॒ఽఽస॒నే న ప్ర॑శ్న॒సి॒తవ్యమ్ । శ్రద్ధ॑యా దే॒యమ్ ।

అశ్రద్ధ॑యా॒ఽదే॒యమ్ । శ్రీ॒యా దే॒యమ్ । హ్రి॒యా దే॒యమ్ ।

భి॒యా దే॒యమ్ । సం॒విదా॑ దే॒యమ్ ।

అథ॑ య॒ది తే కర్మ॑విచికిధ్సా॒ వా వృత్త॑విచికిధ్సా॒ వా స్యాత్ ॥ 21 ॥

యే తత్ర॑ బ్రా॒హ్మ॒ణా॑స్స॒మ్నర్జ॑శనః । యు॑క్తా ఆయు॒క్తాః । అలూ॑క్షా ధర్మ॑కా॒మాస్సుః॑ ।

యథా॑ తే తత్ర॑ వర్తే॒రన్ । తథా॑ తత్ర॑ వర్తే॒థాః । అథా॑భ్యా॒భ్యాతే॑షు ।

యే తత్ర॑ బ్రా॒హ్మ॒ణా॑స్స॒మ్నర్జ॑శనః । యు॑క్తా ఆయు॒క్తాః । అలూ॑క్షా ధర్మ॑కా॒మాస్సుః॑ ।

యథా॑ తే తేషు॑ వర్తే॒రన్ । తథా॑ తేషు॑ వర్తే॒థాః । ఏష॑ ఆదే॒శః । ఏష॑ ఉపదే॒శః ।

ఏషా॑ వేదో॒పనిషత్ । ఏత॑దనుశా॒సనమ్ । ఏవ॑ముపా॒సితవ్యమ్ ।

ఏవ॑ముచైతదుపా॒స్యమ్ ॥ 22 ॥

ఉత్తరశాంతిపాఠః

శం నో॑ మి॒త్రశ్శం॑ పరు॒ణాః । శం నో॑ భ॒వత్వర్త॑మా । శం న॒ ఇన్ద్రో॑ బృ॒హస్ప॑తిః ।

శం నో॑ వి॒ష్ణురు॑రుక్ర॒మః । నమో॑ బ్ర॒హ్మణే॑ । నమ॑స్తే వాయో । త్వ॒మే॒వ ప్ర॒త్యక్షం॑ బ్ర॒హ్మసి॑ ।

త్వా॒మే॒వ ప్ర॒త్యక్షం॑ బ్ర॒హ్మవా॑దిషమ్ । ఋ॒తమ॑వాదిషమ్ । స॒త్యమ॑వాదిషమ్ ।

త॒న్మోమా॑వీత్ । తద్వ॒క్తార॑మావీత్ । ఆపీ॒న్మోమ్ । ఆపీ॒ద్వక్తా॑రమ్ ॥

ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ॥ 23 ॥

॥ ఇతి శీర్షావల్లీ సమాప్తా ॥

తైత్తిరీయోపనిషత్

ద్వితీయా బ్రహ్మనందవల్లీ

ఓం స॒హ నా॑వ॒వతు॑ | స॒హ నా॑ భు॒నక్తు॑ | స॒హ పి॒ర్యం క॑ర॒వావ॑హే |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీ॒తమ॑స్తు మా వి॒ద్విషా॑వ॒హే ||
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||

ఉపనిషత్సంగ్రహః

ఓం బ్ర॒హ్మవి॒దో॑ష్టా॒తి ప॑రమ్ || తదే॒షాఽభ్యుక్తా॑ | స॒త్యం జ్ఞా॑న॒మన॑న్తం బ్ర॒హ్మ |
యో వే॒ద ని॑హితం గు॒హయాం ప॑ర॒మే వ్యోమ॑న్ | సోఽ॒క్షుతే॑ స॒ర్వాన్మామాన్త॑హ |
బ్ర॒హ్మణా॑ వి॒పశ్యే॑తేతి | తస్మా॒ద్వా ఏ॒తస్మాద్దా॑త్స॒న ఆ॒కాశ॑స్సంభూ॒తః | ఆ॒కాశా॑ద్వాయుః | వా॒యోర॒గ్నిః |
అ॒గ్నేరొ॑పః | అ॒ధ్యుః పృ॑థి॒వీ | పృ॒థివ్యా॑ ఓ॒షధ॑యః | ఓ॒షధీ॑భ్యోఽ॒న్నమ్ | అ॒న్నాత్పు॑రుషః |
స వా ఏ॒ష పు॑రుషోఽ॒న్నర॑స॒మయః॑ | తస్యే॒దమే॑వ శి॒రః | అ॒యం దక్షి॑ణః ప॒క్షః |
అ॒యముత్త॑రః ప॒క్షః | అ॒యమాత్మా॑ || ఇ॒దం పు॑చ్ఛం ప్ర॒తిష్ఠా॑ | తదప్యే॒ష స్తోకా॑ భ॒వతి॑ || 1 ||

పంచకోశవివరణమ్

అ॒న్మ॒ద్వై॒ ప్ర॒జాః॒ ప్ర॒జా॒య॒న్తే॑ | యాః॒ కా॒శ్చ॑ పృ॒థి॒వీగ్ శ్రీ॒తాః | అ॒థో అ॒న్మే॒నై॒వ జీ॒వన్తి॑ |
అ॒థై॒నద॒పి య॒న్తన్త॒తః | అ॒న్మగ్ం॒ హి భూ॒తానాం॑ జ్యేష్ఠమ్ | తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॒ధము॑చ్యతే |
సర్వం॑ వై తే॒ఽన్మమా॑ఘ్నవన్తి | యే॒ఽన్మం బ్ర॒హ్మోపా॑సతే | అ॒న్మగ్ం॒ హి భూ॒తానాం॑ జ్యేష్ఠమ్ |
తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॒ధము॑చ్యతే | అ॒న్మోద॒న్భూతాని॑ జా॒యన్తే॑ | జాతాన్య॑న్నేన వర్ధన్తే |
అద్యతే॒ఽన్తి చ॑ భూతాని | తస్మా॑ద॒న్మం తదు॑చ్యత ఇతి | తస్మా॑ద్వో వి॒తస్మాద॑న్మర॒స్సమ॑యాత్ |
అన్యో॒ఽన్తర॑ ఆత్మా ప్రా॒ణమ॑యః | తే॒నైష॑ పూ॒ర్ణః | స వా విష॑ పురుషవిధ వివ |
తస్య॑ పురుషవిధతామ్ | అన్వ॑యం పురుషవిధః | తస్య॑ ప్రా॒ణ వివ॑ శిరః | వ్యా॒నో దక్షి॑ణః పక్షః |
అపా॑న ఉత్త॑రః పక్షః | ఆ॒కాశ॑ ఆత్మా | పృ॒థివీ॑ పు॒చ్ఛం ప్రతి॑ష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భవతి || ౨ ||

ప్రా॒ణం దే॒వా అను॑ప్రాణన్తి | మ॒నుష్యాః॑ ప॒శవ॑శ్చ యే | ప్రా॒ణో హి భూ॒తానా॑మాయః |
తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॒ధము॑చ్యతే | సర్వ॑మే॒వ త ఆయు॑ర్వన్తి | యే ప్రా॒ణం బ్ర॒హ్మోపా॑సతే |
ప్రా॒ణో హి భూ॒తానా॑మాయః | తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॒ధము॑చ్యత ఇతి | తస్మై॒ష వివ॑ శా॒రీర॑ ఆత్మా |
యః పూ॒ర్వస్య॑ | తస్మా॑ద్వో వి॒తస్మాత్ప్రా॑ణమయాత్ | అన్యో॒ఽన్తర॑ ఆత్మా మ॒నోమ॑యః |
తే॒నైష॑ పూ॒ర్ణః | స వా విష॑ పురుషవిధ వివ | తస్య॑ పురుషవిధతామ్ | అన్వ॑యం పురుషవిధః |
తస్య॑ యజ॑రే॒వ శిరః॑ | ఋగ్దక్షి॑ణః పక్షః | సామోత్త॑రః పక్షః | ఆదే॒శ ఆత్మా |
అథ॑ర్వోజ్జే॒రసః॑ పు॒చ్ఛం ప్రతి॑ష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భవతి || ౩ ||

య॒తో వా॒చో ని॒వర్త॑న్తే | అ॒ప్రాప్త॑ మ॒నసా॑ స॒హ | ఆన॑న్దం బ్ర॒హ్మణో॑ వి॒ద్వాన్ | న బ॒భేతి॑ కదా॒చనై॑తి |
 త॒ప్తైష॑ ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ | తస్మా॒ద్వా ఏ॒తస్మాన్మ॑నోమ॒యాత్ |
 అన్యోఽన్త॑ర ఆత్మా వి॒జ్ఞాన॑మ॒యః | తేనై॑ష పూ॒ర్ణః | స వా ఏ॒ష పు॑రుషవిధ ఏ॒వ |
 తస్య॑ పు॒రుష॑విధతామ్ | అన్వ॑యం పు॒రుష॑విధః | తస్య॑ శ్రద్ధై॒వ శి॑రః | ఋ॒తం దక్షి॑ణః ప॒క్షః |
 సత్య॑ముత్త॑రః ప॒క్షః | యోగ॑ ఆ॒త్మా | మహాః పు॒చ్ఛం ప్ర॑తి॒ష్ఠా | తదప్యే॑ష శ్లో॒కో భ॒వతి॑ || 4 ||

వి॒జ్ఞానం॑ య॒జ్ఞం తను॑తే | కర్మా॑ణి తను॒తేఽపి॑ చ | వి॒జ్ఞానం॑ దే॒వాసు॑ర్వే | బ్ర॒హ్మ జ్యేష్ఠ॑ముపా॒సతే॑ |
 వి॒జ్ఞానం॑ బ్ర॒హ్మ చే॒ద్వేద॑ | తస్మా॒చ్ఛేన్న॑ ప్ర॒మాద్య॑తి | శరీ॑రే పా॒ష్ణనో॑ హి॒త్వా |
 సర్వా॑న్మామాన్ధ్రమ॒క్షుత॑ ఇ॒తి | త॒ప్తైష॑ ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ |
 తస్మా॒ద్వా ఏ॒తస్మాన్మ॑వి॒జ్ఞాన॑మ॒యాత్ | అన్యోఽన్త॑ర ఆత్మాఽన్త॒నన్ద॑మ॒యః | తేనై॑ష పూ॒ర్ణః |
 స వా ఏ॒ష పు॑రుషవిధ ఏ॒వ | తస్య॑ పు॒రుష॑విధతామ్ | అన్వ॑యం పు॒రుష॑విధః |
 తస్య॑ ప్రి॒యమే॒వ శి॑రః | మోదో॑ దక్షి॑ణః ప॒క్షః | ప్ర॒మోద ఉ॑త్త॑రః ప॒క్షః |
 ఆన॑న్ద ఆ॒త్మా | బ్ర॒హ్మ పు॒చ్ఛం ప్ర॑తి॒ష్ఠా | తదప్యే॑ష శ్లో॒కో భ॒వతి॑ || 5 ||

అస॑న్నై॒వ స భ॑వతి | అస॒ద్భ్రష్టే॑తి వేద॒ చేత్ | అన్తి బ్ర॒హ్మేతి॑ చే॒ద్వేద॑ | సన్త॑మేనం తతో విదు॑రితి |
 త॒ప్తైష॑ ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ | అథా॑తోఽనుప్ర॒శ్నాః | ఉ॒తావి॒ద్వాన్మ॑ముం లో॒కం ప్రే॑త్య |
 కశ్చ॑న గ॒చ్ఛత్ ३ | ఆహో॑ వి॒ద్వాన్మ॑ముం లో॒కం ప్రే॑త్య | కశ్చి॒థ్నుమ॑క్షు॒తా ३ ఉ॒ | సోఽకా॑మయత |
 బ॒హుస్యాం॑ ప్ర॒జాయే॑యేతి | స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్త॒ప్త్యా | ఇ॒దగ్ం సర్వ॑మస్యజత |
 యది॒దం కి॑చ్ఛ | తథ్మ॑స్త్వా | తదే॒వాను॑ప్రావి॒శత్ | తదను॑ ప్ర॒విశ్య॑ | సచ్ఛ త్వచ్ఛా॑భవత్ |

నిరుక్తం చానిరుక్తం చ | నిలయనం చానిలయనం చ | విజ్ఞానం చావిజ్ఞానం చ | సత్యం
చాన్యతం చ సత్యమభవత్ | యదిదం క్రిచ్చ | తత్సత్యమిత్వాచక్షతే | తదప్యేష శ్లోకో భవతి || 6 ||

అభయప్రతిష్ఠా

అసద్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్ | తతో వై సదజాయత | తదాత్సానగ్గ్ స్వయమకురుత |
తస్మాత్తద్భుక్యతముచ్ఛత ఇతి | యద్వై తద్భుక్యతమ్ | రసో వై సః |
రసగ్గ్ హ్యేవాయం లభ్యోఽనినన్దీ భవతి | కోహ్యేవాన్యత్కః ప్రాణ్యాత్ |
యదేష ఆకాశ ఆనన్దో న స్యాత్ | ఏష హ్యేవానినన్దయాతి |
యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నదృశ్యేనాత్మేనిరుక్తేనిలయనేభయం ప్రతిష్ఠాం విన్దతే |
అథ సోభయం గతో భవతి | యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నుదరమన్తరం కురుతే |
అథ తస్య భయం భవతి | తత్త్వేన భయం విదుషోమన్వానస్య | తదప్యేష శ్లోకో భవతి || 7 ||

బ్రహ్మనందమీమాంసా

భేషానిస్తాద్వాతః పవతే | భేషోదేతి సూర్యః | భేషానిస్తాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ | మృత్యుర్ధావతి పంచమ ఇతి |
పైషానినన్దస్య మీమాగ్ంసా భవతి | యవా స్వాధ్యాయవానిధ్యాయకః |
ఆశిష్టో దృఢిష్టో బలిష్ఠః | తస్యేయం పృథివీ సర్వో విత్తస్య పూర్ణో స్యాత్ | స ఏకో మానుష ఆనన్దః |
తే యే శతం మానుషా ఆనన్దాః | స ఏకో మనుష్యగర్భర్వాణామానన్దః | శ్రోత్రియస్య చాకామహత్తస్య |

తే యే శతం మనుష్యగన్ధర్వాణామాన్తన్దః | స ఏకో దేవగన్ధర్వాణామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం దేవగన్ధర్వాణామాన్తన్దః |
 స ఏకః పితృణాం చిరలోకలోకానామాన్తన్దః | శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య |
 తే యే శతం పితృణాం చిరలోకలోకానామాన్తన్దః | స ఏక ఆజానజానాం దేవానామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతమాజానజానాం దేవానామాన్తన్దః |
 స ఏకః కర్మదేవానాం దేవానామాన్తన్దః | యే కర్మణా దేవానాపియన్తి | శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య |
 తే యే శతం కర్మదేవానాం దేవానామాన్తన్దః | స ఏకో దేవానామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం దేవానామాన్తన్దః | స ఏక ఇష్టస్యాఽఽన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతమిష్టస్యాఽఽన్తన్దః | స ఏకో బృహస్పతేరాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం బృహస్పతేరాన్తన్దః | స ఏకః ప్రజాపతేరాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం ప్రజాపతేరాన్తన్దః | స ఏకో బ్రహ్మణ ఆన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | స యశ్చాయం పురుషే | యశ్చాసావాదిత్యే | స ఏకః |
 స య ఏవంవిత్ | అస్మాల్లోకాత్పైత్య | ఏతమన్నమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 ఏతం ప్రాణమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి | ఏతం మనోమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 ఏతం విజ్ఞానమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి | ఏతమానన్దమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 తదప్యేష స్తోకో భవతి || ౮ ||

య॒త్ వా॒చో ని॑వర్త॒న్తే | అ॒ప్రాప్త్య॑ మ॒నసా॑ స॒హ | ఆన॑ద్ధం బ్ర॒హ్మణో॑ వి॒ద్వాన్ | న బ॒భేతి॑ కు॒తశ్చ॑నేతి |
ఏ॒తగ్ం హ॑ వా॒వ న॑ త॒పతి॑ | కి॒మహ॑గ్ం సా॒ధు నా॑క॒రవ॑మ్ | కి॒మహం॑ పాప॒మక॑ర॒వమి॑తి |
స॒య ఏ॒వం వి॒ద్వానే॑తే ఆత్మా॑నగ్గ్ స్పృ॒ణుతే॑ | ఉ॒భే హ్యే॑వై॒ష ఏ॒తే ఆత్మా॑నగ్గ్ స్పృ॒ణుతే॑ |
య ఏ॒వం వే॑ద | ఇ॒త్యుప॑నిషత్ || ౧ ||

ఓం స॒హ నా॑వ॒వతు॑ | స॒హ నౌ॑ భు॒నక్తు॑ | స॒హ వీ॑ర్యం క॒రవా॑వహే |
తే॒జస్వి॒నా వ॑భీ॒తమ॑స్తు మా వి॒ద్విషా॑వహే ||
ఓం శా॒ంతిః శా॒ంతిః శా॒ంతిః ||
|| ఇతి॑ బ్ర॒హ్మన॑ద్ధవల్లీ స॒మాప్తా॑ ||

తైత్తిరీయోపనిషత్

తృతీయా భుగువల్లీ

ఓం స॒హ నా॑వవతు | స॒హ నా॑ భునక్తు | స॒హ వీ॒ర్యం॑ కరవావహై |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీతమస్తు మా వి॒ద్వి॒షావహే॑ ||
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||

బ్రహ్మ జిజ్ఞాసా

భృ॒గు॒ర్వై వా॑రు॒ణిః | వరు॑ణం పిత॑ర॒ముప॑ససార | అభీ॑హి భగ॒వో బ్ర॒హ్మేతి॑ | తస్మా॑ ఏ॒తత్ప్ర॑వాచ |
అన్నం॑ ప్రా॒ణం చక్షు॑శ్శాస్త్రం మ॒నో వా॑చ॒మితి॑ | తగ్ం హో॑వాచ |
యతో॒ వా ఇ॒మాని॒ భూతా॑ని॒ జాయ॑న్తే | యే॒న జాతా॑ని॒ జీవ॑న్తి | యత్ప్ర॑య॒న్త్యభి॑సంవి॒శన్తి॑ |
తద్వి॑జి॒జ్ఞాస॑స్వ | తద్బ్ర॑హ్మేతి॑ | స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్తప్త॒ష్వా || 1 ||

పంచకోశాంతఃస్థిత - బ్రహ్మనిరూపణమ్

అన్నం॑ బ్ర॒హ్మేతి॑ వ్య॒జానాత్ | అన్నో॑ద్ధ్యేవ ఖ॒ల్వి॒మాని॒ భూతా॑ని॒ జాయ॑న్తే | అన్నే॑న॒ జాతా॑ని॒ జీవ॑న్తి |
అన్నం॑ ప్ర॒యన్త్య॑భి॒సంవి॑శన్తితి॑ | తద్వి॒జ్ఞాయ॑ | పున॑రే॒వ వరు॑ణం పిత॑ర॒ముప॑ససార |
అభీ॑హి భగ॒వో బ్ర॒హ్మేతి॑ | తగ్ం హో॑వాచ | తప॑సా బ్ర॒హ్మ వి॑జి॒జ్ఞాస॑స్వ | తపో॒ బ్ర॒హ్మేతి॑ |
స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్తప్త॒ష్వా || 2 ||

ప్రాణో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | ప్రాణాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | ప్రాణేన జాతాని జీవంతి |
 ప్రాణం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ | పునరేవ వరుణం పితరముపససార |
 అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ | తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి |
 స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 3 ||

మనో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | మనసో హ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | మనసా జాతాని జీవంతి |
 మనః ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ | పునరేవ వరుణం పితరముపససార |
 అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ | తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి |
 స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 4 ||

విజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | విజ్ఞానాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే |
 విజ్ఞానేన జాతాని జీవంతి | విజ్ఞానం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ |
 పునరేవ వరుణం పితరముపససార | అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ |
 తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి | స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 5 ||

ఆనన్దో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | ఆనన్దాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | ఆనన్దేన జాతాని జీవంతి |
 ఆనన్దం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | సైషా భార్గవీ వారుణీ విద్యా | పరమే వ్యమన్ప్రతిష్ఠితా |
 య ఏవం వేద ప్రతితిష్ఠతి | అన్నవానన్నాదో భవతి | మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన |
 మహస్కీర్త్యా || 6 ||

అన్నబ్రహ్మోపాసనమ్

అ॒న్నం న॑ ని॒ద్వాత్ | తద్వ॑తమ్ | ప్రా॒ణో వా॑ అ॒న్నమ్ | శరీ॑రమ॒న్నాదమ్ | ప్రా॒ణే శరీ॑రం ప్రతిష్ఠితమ్ |
శరీ॑రే ప్రా॒ణః ప్రతి॑ష్ఠితః | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాన్ధ్ర॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 7 ||

అ॒న్నం న॑ పరి॒చక్షి॑త | తద్వ॑తమ్ | ఆ॒పో వా॑ అ॒న్నమ్ | జ్యోతి॑ర॒న్నాదమ్ | అ॒ప్సు జ్యోతిః॑ ప్రతిష్ఠితమ్ |
జ్యోతి॑ష్యాపః ప్రతిష్ఠితాః | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాన్ధ్ర॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 8 ||

అ॒న్నం బ॒హు కు॑ర్వీత | తద్వ॑తమ్ | పృ॒థివీ॑ వా అ॒న్నమ్ | ఆ॒కాశో॑ఽన్నాదః |
పృ॒థివ్యా॑మా॒కాశః॑ ప్రతిష్ఠితః | ఆ॒కాశే॑ పృ॒థివీ॑ ప్రతిష్ఠితా | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాన్ధ్ర॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 9 ||

సదాచార ప్రదర్శనమ్ | బ్రహ్మసంధానుభవః

న కఙ్కన వసతౌ ప్రత్యచక్షిత | తద్వ్రతమ్ | తస్మాద్యయా కయా చ విధయా బహ్వన్నం ప్రాప్నుయాత్ |
అరాధ్యస్సా అన్నమిత్వాచక్షతే | ఏతద్వై ముఖతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | ముఖతోఽస్సా అన్నగ్ం రాధ్యతే |
ఏతద్వై మధ్యతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | మధ్యతోఽస్సా అన్నగ్ం రాధ్యతే |
ఏతద్వా అస్తతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | అస్తతోఽస్సా అన్నగ్ం రాధ్యతే | య ఏవం వేద | క్లేమ ఇతి వాచ |
యోగక్షేమ ఇతి ప్రాణాపానయోః | కర్మేతి హస్తయోః | గతిరితి పాదయోః | విముక్తిరితి పాయౌ |
ఇతి మానుషీస్సమాజ్ఞాః | అథ దైవీః | తృప్తిరితి వృష్టౌ | బలమితి విద్యుతి | యశ ఇతి పశుషు |
జ్యోతిరితి నక్షత్రేషు | ప్రజాతిరమృతమానన్ద ఇత్యుపధే | సర్వమిత్వాకాశే | తత్ప్రతిష్ఠేత్పుషాసిత |
ప్రతిష్ఠావాన్భవతి | తన్మహ ఇత్యుషాసిత | మహాన్భవతి | తన్మన ఇత్యుషాసిత | మానవాన్భవతి |
తన్నమ ఇత్యుషాసిత | నమ్యంతేఽష్టై కామాః | తద్భుషేత్పుషాసిత | బ్రహ్మవాన్భవతి |
తద్భుష్ణాణః పరిమర ఇత్యుషాసిత | పర్యేణం మ్రియంతే ద్విషన్తస్సపత్నైః |
పరి యేఽప్రియా భూతృవ్యాః | స యశ్చాయం పురుషే | యశ్చాసావాదిత్యే | స ఏకః |
స య ఏవం విత్ | అస్సాన్లోకాత్ప్రేత్య | ఏతమన్నమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య |
ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య | ఏతం మనోమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య |
ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య | ఏతమానన్దమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య |
ఇమాన్లోకాన్కామాన్మీ కామరూప్యనుసఙ్కరన్ | ఏతథ్సమ గాయన్తాన్తే |
హో 3 పు హో 3 పు హో 3 పు | అహమన్నమహమన్నమహమన్నమ్ |
అహమన్నోదోఽహమన్నోదోఽహమన్నోదః |

అ॒హగ్గ్ శ్లో॒క॒కృ॒ద॒హగ్ శ్లో॒క॒కృ॒ద॒హగ్ శ్లో॒క॒కృ॒త్ | అ॒హమ॑స్మి ప్రథ॑మజా ఋ॒తా॒స్య |
పూ॒ర్వం దే॑వేభ్యో అమృ॑తస్య నా॒భయై॑ | యో మా దదా॑తి స ఇదే॑వ మా॒వ్రాః |
అ॒హమ॑న్నమ॒న్నమ॒దన్త॑మా॒భి | అ॒హం వి॒శ్వం భు॑వ॒నమ॑భ్య॒భవా॑మ్ | సు॒వర్న॑ జ్యోతీః॑ |
య ఏ॒వం వేద॑ | ఇ॒త్యు॒పని॑షత్ || 10 ||

|| ఇతి భృగువల్లీ సమాప్తా ||
ఓం స॒హ నా॑వవతు | స॒హ నౌ భు॑నక్తు | స॒హ వీ॒ర్యం॑ కరవా॒వహే॑ |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీతమస్తు మా వి॒ద్విషా॑వహే॑ ||
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||